

Teza: wolność słowa i pisma

Wymierzenie kary dyscyplinarnej za naruszenie art. 11 ust.1 ustawy o radcach prawnych, tj. za nadużycie wolności słowa i pisma nie jest uzależnione od wcześniejszego wykazania, iż radca prawny dopuścił się przestępstwa zniewagi lub zniesławienia.

Sygn. akt: WO-2/17

ORZECZENIE

z dnia 22 lutego 2017 r.

Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Janina Kruszevska,

Sędziowie: SWSD Jolanta Ruszczak

SWSD Piotr Kubik - sprawozdawca

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Bronisława Kachnikiewicza po

rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2017 r. w Warszawie, na rozprawie

sprawy przeciwko radcy prawnemu J. K., WA- (...), obwinionej o naruszenie art. 6 ust. 2, art. 27 ust. 3 i 6, art. 11 ust. 3, art. 21 pkt b) Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

w związku z odwołaniem obwinionej J. K. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 19 października 2016 r. , sygn. akt D 31/2016,

orzeka:

1.

poprawia błędną kwalifikację prawną czynu orzeczenia w ten sposób, że w zaskarżonym orzeczeniu, w punktach 1, 2 i 3 dodaje art. 11 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych (DU.2015.507 - t. j.);

2.

utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie w całości;

3.

zasądza od obwinionej J. K. koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w zryczałtowanej wysokości 1.500,00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc pięćset), płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 19 października 2016 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uznał obwinioną radcę prawnego J. K. za winną zarzucanych jej łącznie trzech przewinień dyscyplinarnych, w rozumieniu art. 64 ust. 1 pkt 2) ustawy o radcach prawnych (DU.2014.637 - j.t. ze zm.) i orzekł wobec obwinionej;

1)

w zakresie zarzutu, że w piśmie procesowym z dnia 7 kwietnia 2015 r. skierowanym do Sądu Rejonowego dla W. w sprawie o sygn. akt (...), posłużyła się sformułowaniami informującymi, że A. P., którego brat zmarł na guza mózgu i który sam przeszedł zabieg usunięcia takiego guza jest „dziedzicznie obciążony”, co jest przyczyną jego emocjonalnej niestabilności, skłonności do depresji i nieprzewidywanych nastrojów, które mogą negatywnie wpływać na małoletniego syna stron w przypadku zwiększenia zakresu kontaktów, a ponadto, że stan zdrowia skarżącego może wymagać spotkań u psychoterapeuty, czym naruszyła art. 64 pkt 1) ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 oraz art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego - karę upomnienia,

2)

w zakresie zarzutu, że w piśmie procesowym z dnia 11 maja 2015 r. skierowanym do Sądu Rejonowego dla W. w sprawie o sygn. akt (...), posłużyła się sformułowaniami informującymi, że stwierdzenia A. P. świadczą o „braku uświadomienia sobie przez wnioskodawcę swoich licznych problemów emocjonalnych”, czym naruszyła art. 64 pkt 1) ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 oraz art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego - karę upomnienia,

3)

w zakresie zarzutu, że we wniosku z dnia 24 marca 2015 r. skierowanym do Sądu Rejonowego dla W. w sprawie o sygn. akt (...), posłużyła się sformułowaniami informującymi, że A. P., którego brat zmarł na guza mózgu i który sam przeszedł zabieg usunięcia takiego guza jest nadal osobą chorą i w związku z tym można u niego „zauważyć nieprzewidywalne zmiany nastrojów”, czym naruszyła art. 64 pkt 1) ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 oraz art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego - karę upomnienia.

Na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych zasądził od obwinionej, na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 2 000 zł.

Obwiniona pismem z dnia 07 grudnia 2016 r. wniosła odwołanie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, zaskarżając je w całości. Obwiniona wniosła o zmianę orzeczenia i oddalenie skargi A. P. w całości.

Wobec zaskarżonego orzeczenia obwiniona podniosła zarzuty;

1)

naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 7 k.p.k., w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę części materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania,

2)

naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k., w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie wskutek zaniechania wnikliwego zbadania materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i bezkrytycznego poparcia twierdzeń pokrzywdzonego,

3)

naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 170 k.p.k., w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji nieprzeprowadzenia dowodów z przesłuchania wnioskowanych przez obwinioną świadków,

4)

naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące przyjęciem, iż doszło do nadużycia wolności słowa i pisma,

5)

naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 6, art. 11 ust. 3 i art. 27 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące przyjęciem, iż obwiniona uchybiła godności zawodu oraz wyraziła swoje negatywne nastawienie do pokrzywdzonego.

Jednocześnie obwiniona wniosła o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania wnioskowanych przez nią świadków L. S. i M. H., celem ustalenia źródła pochodzenia informacji przedstawianych w pismach procesowych przez obwinioną, ich wstępnej weryfikacji i wiarygodności tych informacji.

Pismem z dnia 21 grudnia 2016 r. pokrzywdzony A. P. wniósł o oddalenie odwołania obwinionej jako bezzasadnego i utrzymanie orzeczenia sądu I instancji w mocy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych zważył, co następuje:

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych przyjął ustalenia w zakresie stanu faktycznego poczynione przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowy Izby Radców Prawnych w Warszawie za własne.

Odwołanie obwinionej nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych, orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowy Izby Radców Prawnych w Warszawie jest prawidłowe i w pełni zasadne. Odnosząc się do zarzutu obwinionej dotyczącego naruszenia przepisów postępowania poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę części materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, należy zauważyć, że obwiniona stawia ten zarzut wyłącznie w odniesieniu do dowodów w oparciu, o które sąd I instancji uznał postawione jej zarzuty za uzasadnione. Obwiniona w wybiórczy sposób podkreśla, zawartą w uzasadnieniu orzeczenia sądu I instancji, kwestię nastawienia emocjonalnego pokrzywdzonego w trakcie składania zeznań w toku postępowania, przypisując iż ten aspekt rozstrzygnął o przyznaniu przez sąd I instancji wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonego. Jednocześnie obwiniona pomija, iż sąd I instancji jednoznacznie wskazał na charakter zeznań złożonych przez pokrzywdzonego, które były logiczne, spójne zarówno wewnętrznie, jak i z dokumentami. Wskazane w orzeczeniu emocjonalne zaangażowanie miało walor li tylko dodatkowy, umacniający przekonanie sądu o wiarygodności zeznań pokrzywdzonego. Również nie można uznać za uzasadniony zarzut zawarty w odwołaniu obwinionej, iż sąd I instancji błędnie ocenił wartość konsultacji obwinionej z jej bratem M. H., doktorem nauk medycznych. W ocenie sądu odwoławczego, prawidłowo uznano, że wskazywana przez obwinioną konsultacja z jej bratem, nie może być uznana za opinię medyczną, która stanowiłaby podstawę do formułowania stwierdzeń przytoczonych przez obwinioną w pismach procesowych.

W zakresie zarzutu naruszenie przepisów postępowania, skutkującego zaniechaniem wnikliwego zbadania materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i bezkrytycznego poparcia twierdzeń pokrzywdzonego, który będąc przeciwnikiem procesowym mocodawczyni obwinionej mógł mieć zaburzoną ocenę ew. naruszenia granic wolności słowa i pisma przez obwinioną należy wskazać, że obwiniona poza podniesieniem zarzutu, w istocie go nie uzasadniła. Fakt negatywnego nastawienia stron postępowania sądowego do siebie może oczywiście rzutować na postrzegania pełnomocnika strony przeciwnej, jednak sąd I instancji dokonując oceny materiału dowodowego w niniejszej sprawie opierał się na dowodach wykraczających poza zeznania pokrzywdzonego, a w szczególności na pismach procesowych przygotowanych i podpisanych przez obwinioną, zawierających stwierdzenia, których użycie było przyczyną wystąpienia pokrzywdzonego. W tej sytuacji uzasadnionym jest stwierdzenie, że sąd I instancji dokonał samodzielnej oceny treści zawartych w przedmiotowych pismach, a nie wyłącznie w oparciu o zeznania pokrzywdzonego w tym zakresie.

Odnośnie zarzutu naruszenia art. 170 K.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w związku z oddaleniem wniosku o przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadków L. S. i M. H.. Zarówno Rzecznik Dyscyplinarny, w toku dochodzenia (K. 101), jak i sąd I instancji (K.180, 192) w trakcie postępowania, wzywali świadka L. S. do stawienia się w celu złożenia zeznań. Każdorazowo przesyłki zawierające wezwanie były zwracane do adresata z adnotacją, iż nie zostały podjęte w terminie. W odniesieniu do świadka M. H., obwiniona nie wykonała zobowiązania sądu z dnia 07 września 2016 r.(K. 187), w zakresie wskazania terminu w jakim świadek, na stałe zamieszkujący w USA, będzie mógł stawić się przed sądem. Jednocześnie, analizując tezy dowodowe ustalone przez obwinioną, na jakie okoliczności mieliby być słuchani ww. świadkowie (K. 176), należy stwierdzić, że sąd I instancji zasadnie uznał, że dotyczą one okoliczności udowodnionych zgodnie z twierdzeniami obwinionej. W tym zakresie należy uznać, że nie doszło do zarzucanego przez obwinioną, naruszenia przepisów postępowania.

W zakresie podniesionych w odwołaniu zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego nie można zgodzić się z obwinioną, iż wymiar kary dyscyplinarnej za naruszenie art. 11 ust.1 ustawy o radcach prawnych, tj. za nadużycie wolności słowa i pisma, jest uzależnione od wcześniejszego wykazania, iż radca prawny dopuścił się przestępstwa zniewagi lub zniesławienia. Tak jest istotnie w odniesieniu do nadużycia wolności słowa i pisma polegającego na przekroczeniu granicy określonej przepisami prawa, jednak w odniesieniu do uchybienia wymogowi dochowania rzeczowej potrzeby, nie musi dojść do zniesławienia lub zniewagi w rozumieniu przepisów karnych, a czyn taki nadal może być rozpatrywany jako delikt dyscyplinarny.

Jeżeli przyjąć za uzasadnione stanowisko obwinionej, iż rodzaj sprawy, w toku której w pismach zawarła treści, kwestionowane przez pokrzywdzonego, uzasadniał przekazanie takich informacji, w tym pochodzących od jej mocodawczyni oraz na podstawie konsultacji z bratem, to o ile nie dysponuje własną wiedzą w tym zakresie powinna dołożyć wszelkich starań dla zobiektywizowania przekazywanych informacji. W tym zakresie należy uznać, że sądem I instancji, iż obwiniona nie dopełniła tych wymogów.

Odnośnie zarzutu uchybienia przepisom prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 2, art. 11 ust. 3 i art. 27 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, co doprowadziło, zdaniem obwinionej do nieuprawnionego przyjęcia, że uchybiła godności zawodu radcy prawnego oraz wyraziła swoje negatywne nastawienie do pokrzywdzonego, należy uznać, że zarzut ten jest nietrafny. W myśl art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów przez obwinioną, tj. treści ustalonej uchwałą nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny przy wykonywaniu, m.in. czynności zawodowych, winien dbać o godność zawodu. W myśl art. 27 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego negatywne nastawienie klienta do strony przeciwnej nie powinno mieć wpływu na postawę radcy prawnego. I wreszcie, jakkolwiek nie przyjęty jako podstawa w orzeczeniu sądu I instancji, art. 11 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, wskazuje na obowiązek nieulegania wpływom przez radcę prawnego, w tym rozumianego, jako odstępowanie od zasad etyki, w celu spełnienia oczekiwania klienta. Niewątpliwie obwiniona, na co wskazują jej wyjaśnienia, przyjęła za swoje informacje klientki dotyczące osoby pokrzywdzonego, również w zakresie informacji o jego chorobie i wiążących się z tym konsekwencjach w jego zachowaniu. Obwiniona nie weryfikując tych wiadomości nie zachowała, ani nie wyraziła stosownego dystansu do informacji otrzymanych od klientki, czego należy wymagać od radcy prawnego w świetle przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Biorąc pod uwagę powyższe Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych, na podstawie art. 437 §1 K.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, orzekł jak w sentencji.

o kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 70⁶ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z §1 ust. 1 pkt 2) 1 ust. 2 oraz §3 ust. 2 uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.